

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD., v právnej veci navrhovateľa: **S.**, nar. X., štátneho príslušníka Iránu, naposledy bytom T., Pobytový tábor Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky R., na dlhodobej priepustke na adrese D., zastúpeného JUDr. M., Liga za ľudské práva, Hurbanovo nám. č. 5, Bratislava, proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – Migračný úrad**, Bratislava, Pivonková č. 6, o preskúmanie rozhodnutia odporcu ČAS: MU-468-73/PO-Ž-2007 zo dňa 6.12.2010 na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/2/2011-33 zo dňa 20. apríla 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/2/2011-33 zo dňa 20. apríla 2011 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporcu ČAS: MU-468-73/PO-Ž-2007 zo dňa 6.12.2010 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

I.**Predmet veci**

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu ČAS: MU-468-73/PO-Ž-2007 zo dňa 6.12.2010 o neudelení azylu na území Slovenskej republiky navrhovateľovi podľa § 13 ods. 1 a § 20 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon o azyle“)

Krajský súd dospel k záveru, že výrok o neudelení azylu je v súlade so zákonom, preto napadnuté rozhodnutie potvrdil.

K námietke navrhovateľa, že odporcovo zistenie stavu veci je v rozpore s obsahom spisu krajský súd uviedol, že odporca opakovane v konaní o udelenie azylu navrhovateľa vypočul ku všetkým okolnostiam jeho odchodu z krajiny pôvodu, k dôvodom žiadosti o azyl. Navrhovateľom predložené listinné dôkazy neodmietol, zabezpečil ich preklad do slovenského jazyka, vyhľadal a do spisu založil informácie o krajine pôvodu navrhovateľa, včítane tých, ktoré sa viažu k navrhovateľom prezentovanej a bezpečnostnej situácie v Iráne vo vzťahu k postojom iránskych štátnych orgánov k politickým oponentom. Tieto svoje zistenia stavu veci v napadnutom rozhodnutí opísal a s poukazom na konkrétny príbeh navrhovateľa aj vyhodnotil. Skutočnosť, že z nich odporca nevyvodil záver, že navrhovateľ splnil a preukázal dôvody udelenia azylu podľa § 8 zákona o azyle nemôže byť chápaná v tom zmysle, že stav veci zistený odporcom je v rozpore s obsahom spisu. Pokiaľ navrhovateľ v podanom opravnom prostriedku namieta, že prekladateľ, ktorý prekladal ním predloženú kópiu rozsudku a prípisu - oznámenia súdu sa pri preklade pomýlil, krajský súd uviedol, že omyl ktorý spočíval v tom, že namiesto „menovaný sa raz mesačne má dostaviť“ mal znieť „sa má hlásiť mesačne na súde“ nebol podstatný, obsah obidvoch prekladov je zmyslom totožný.

Krajský súd sa stotožnil aj s vyhodnotením nulovosti vypovedacej schopnosti navrhovateľom predložených fotokópií zo strany odporcu, pretože akákoľvek fotokópia dokumentu bez predloženia jeho originálu aj podľa názoru krajského súdu nemá silu dôkazu i keď žiaden právny predpis nestanovuje takúto formuláciu.

K námietke, že odporca nerešpektoval právny názor Najvyššieho súdu SR krajský súd uviedol, že po dôkladnom oboznámení sa súdu s obsahom napadnutého rozhodnutia, s rozsudkom NS SR zo dňa 13.7.2010 ako aj s obsahom spisu, doplneného o pohovor s navrhovateľom, vykonaným po predmetnom rozsudku, krajský súd dospel k názoru, že tomu tak nie je. Odporca tak urobil vo vzťahu k ním zistenému stavu veci, zaoberal sa a vyhodnotil tak postoj iránskeho štátu k jeho oponentom, včítane strany Mojahedin-e-Klajq, vyhodnotil navrhovateľom prezentovaný strach z prenasledovania, ako aj to, či navrhovateľ spadá do skupiny obyvateľov Iránu, ktorým tento štát prisudzuje spojitosť s určitou skupinou ľudí a či bol z tohto dôvodu diskriminovaný či prenasledovaný.

Fakt, že výsledkom takéhoto hodnotenia stavu veci nebolo udelenie azylu navrhovateľovi nie je možné spájať s pasivitou či ignorovaním právneho názoru Najvyššieho súdu.

Krajský súd pritom uviedol, že ani Najvyšší súd SR a priori v odôvodnení svojho rozsudku neurčil, že navrhovateľ je jednoznačne hodnovernou osobou, nakoľko iba konštatoval, že podľa jeho názoru nie je možné primárne vylúčiť, že tvrdenia navrhovateľa sa nezakladajú na pravde, pričom dodal, že takáto argumentácia pripadá do úvahy, ak by i ďalšie okolnosti svedčili, že navrhovateľom tvrdené skutkové zistenia nie sú pravdivé. Odporca v intenciách uvedeného rozsudku pokračoval v konaní, opätovne vypočul navrhovateľa a na základe všetkých zistených okolností vydal rozhodnutie v ktorom na základe takto zisteného stavu veci vyhodnotil každý z predpokladov udelenia azylu.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci krajský súd uviedol, že navrhovateľ v priebehu vstupného pohovoru uviedol, že dôvodom jeho odchodu z krajiny boli problémy so štátnymi orgánmi, ktoré súviseli s tým, že sa zastal strýka pri jeho zatýkaní v dôsledku čoho bol navrhovateľ odsúdený na jeden mesiac väzenia, pričom po absolvovaní trestu sa musel každých 15 dní hlásiť na políciu. O iných problémoch sa nezmieňoval. Neskôr (v opravnom prostriedku voči prvému vo veci vydanému rozhodnutiu) uvádzal, že vo väzení bol týraný a že po presťahovaní sa do Teheránu začal s aktivitami, ktorými prezentoval svoj politický názor, ktorý bol zameraný proti vláde. Navrhovateľ počas celého konania pred odporcom tvrdil, že po vykonaní trestu sa musel každých 15 dní hlásiť na súde,

resp. na polícii i keď podľa ním predloženej faxovej fotokópie mal takúto povinnosť iba raz do mesiaca. Pred súdom už vypovedal, že jeho povinnosť bola hlásiť sa na súde iba raz do mesiaca. Krajský súd poukázal na to, že navrhovateľ až v poslednom doplňujúcom pohovore uviedol, že jeho strýko bol predtým ako došlo k udalosti, týkajúcej sa jeho zatknutia, s prestávkami štyri roky väznený, čím opätovne uviedol novú skutočnosť o ktorej bez zjavného dôvodu sa predtým nezmieňoval.

Podľa názoru krajského súdu, otázky zatknutia a odsúdenia navrhovateľa nesúvisia s ním proklamovaným prenasledovaním, ale zjavne súvisí s jeho konaním, ktorým bránil výkonu štátnej moci (potýčka s políciou pri zatýkaní strýka).

Navrhovateľ až v prvom opravnom prostriedku, podanom voči prvému rozhodnutiu vydanému v azylovom konaní, uvádzal nové skutočnosti - jeho skryté politické aktivity (vylepovanie plagátov a pod.), v dôsledku ktorých sa obával o svoj život.

Nikdy tieto aktivity nepreukázal, čo však nemôže byť kladené v jeho neprospech, nikdy však v súvislosti s ich vykonávaním nemal žiadne problémy so štátnymi orgánmi a nezmienil sa v priebehu celého azylového konania o tom, že by ho štátna moc čo i len spájala s nimi.

Podľa krajského súdu iba proklamovanie ich vykonávania, i keď krajinou pôvodu je Irán, nemôže byť dôvodom na udelenie azylu.

Krajský súd poukázal na to, že v prípade navrhovateľa, na rozdiel od možného očakávania, keď s postupom času môže dochádzať k postupu zabúdania či zovšeobecňovania, navrhovateľ naopak s pribúdajúcim časom si stále spomína na ďalšie a nové podrobnosti, navyše si protirečí.

Vo vzťahu ku konkrétnym navrhovateľom udávaným skutočnostiam uviedol, že pôvodne uvádzal, že okrem odsúdenia nemal žiadne iné problémy so štátnou mocou, neskôr (v opravnom prostriedku proti prvému rozhodnutiu) uviedol, že vyvíjal tajné politické aktivity o ktorých však štátne orgány nevedeli a s ktorými ho ani nespájali a to výlučne

v Teheráne, neskôr v doplňujúcom pohovore 9.11.2010) uviedol, že ich vykonával jeden a pol roka pred presťahovaním sa do Teheránu.

Ako bezprostredný dôvod svojho odchodu z Iránu uviedol smrť - popravu svojho priateľa A. s ktorým spoločne vykonávali tajné politické aktivity. I napriek tomu, že malo ísť o priateľa, nevedel uviesť celé jeho meno. Najskôr uviedol, že sa s ním spoznal až v Teheráne, neskôr tvrdil, že sa s ním spoznal už predtým, ako sa do Teheránu presťahoval. Na vysvetlenie prečo o týchto problémoch nehovoril už pri vstupnom pohovore uviedol, že z Iránu mal psychické problémy, že to zabudol povedať, resp. že nevedel, že je to tak dôležité. Podľa súdu je nemysliteľné, ak niekto uteká pred hrozbou zatknutia a popravy, aby zabudol o tejto hrozbe rozprávať, resp. aby nepokladal za dôležité o tom hovoriť.

S poukazom na výsledky doplnenia dokazovania vykonaním doplňujúceho pohovoru ako aj s poukazom na vyhodnotenie celého obsahu azylového konania navrhovateľa krajský súd konštatoval, že uloženie a výkon mesačného trestu odňatia slobody navrhovateľovi v roku 2004 nesúvisí s navrhovateľom prezentovaným uplatňovaním jeho politických názorov. S poukazom na rozporné obsahy navrhovateľových výpovedí súd konštatoval, že ním uvádzané skutkové okolnosti nie sú pravdivé a teda že ním proklamovaný strach nie je odôvodnený, pričom niet žiadneho dôvodu sa domnievať, že by iránske štátne orgány prisudzovali navrhovateľovi účasť či výkon aktivít, pôsobiacich proti štátu, preto ani túto námietku navrhovateľa súd neuznal ako dôvodnú.

Nad rámec uvedeného súd poukázal na skutočnosť, že navrhovateľovi bola poskytnutá doplnková ochrana. Uvedený druh medzinárodnej ochrany zabezpečuje, že do Iránu nebude vrátený potiaľ, pokiaľ jeho návrat (vzhľadom na všeobecnú bezpečnostnú situáciu v Iráne) nebude možný.

II.

Stručné zhrnutie argumentácie odvolacích dôvodov navrhovateľa

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom namietal, že predmetné rozhodnutie súdu súd prvého stupňa neúplne vychádza z nesprávneho právneho

posúdenia, preto ho navrhol zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu navrhol zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Navrhovateľ uviedol, že krajinu pôvodu opustil z dôvodu konfliktu so štátnou mocou a za uplatňovanie svojich politických práv, resp. zastávania určitých politických názorov.

Tento konflikt začal v čase zatýkania jeho strýka, člena strany Mojahedin-e-Khalq. Keďže sa ho v čase zatýkania navrhovateľ zastal, bol políciou zbitý a taktiež umiestnený do väznice v meste Lahijan a odsúdený na jeden mesiac. Po prepustení sa musel pravidelne hlásiť. Začal byť politicky aktívny v prospech strany Mojahedin-e-Khalq a roznášal propagačné materiály, letáky strany, komunikoval s ľuďmi o cieľoch strany, organizoval stretnutia, avšak bez toho, aby sa stal členom tejto strany. Aj po presťahovaní do Teheránu pokračoval v týchto aktivitách. Obmedzovaním slobody jeho pohybu, slobody prejavu svojho politického názoru ako aj neustálym strachom z prezradenia sa po smrti svojho priateľa A. rozhodol spolu so svojou manželkou opustiť Irán a požiadať o medzinárodnú ochranu.

Odporcovi vyčítal, že napriek rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR zo dňa 13.7.2010 v ktorom uviedol, že **(„S ohľadom na znalosť situácie a pomerov v Iráne nebolo možné podľa Najvyššieho súdu primárne vylúčiť, že tvrdenia navrhovateľa sa nezakladajú na pravde. Z tohto pohľadu sa podľa Najvyššieho súdu javí neudržateľným záver odporcu, ktorý si osvojil aj krajský súd, že navrhovateľa nemožno považovať za prenasledovanú osobu v zmysle zákona o azyle.**

V danom prípade navrhovateľ tvrdí, že je sympatizantom strany Mojahedin-e-Khalq, roznášal letáky strany spolu s ďalšími osobami, za čo bol jeho priateľ popravený a podľa názoru Najvyššieho súdu výpovede navrhovateľa ohľadne týchto okolností (pred odporcom ako aj pred krajským súdom) nie sú v rozpore s informáciami odporcu o tejto politickej strane a zaobchádzaní s jej členmi, či sympatizantmi v krajine pôvodu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rovnako nesúhlasí s názorom krajského súdu o navrhovateľovej nedôveryhodnosti. Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky navrhovateľova výpoveď po celú dobu správneho konania bola konzistentná a vnútorne bez rozporov.“), že napriek takémuto odôvodneniu NS SR v rozhodnutí, ktorým

navrhovateľovi opäť neudelil azyl, nerešpektoval názor najvyššieho súdu, keď uviedol, že základom rozhodnutia odporcu bola nedôveryhodnosť jeho výpovede v súvislosti s údajnými politickými aktivitami.

Po tom, ako vo veci rozhodoval najvyšší súd, otázka navrhovateľovej dôveryhodnosti ako aj tvrdenia, že bol sympatizantom strany Mojahedin-e-Khalq a podieľal sa na aktivitách v prospech tejto strany nemali byť opätovne posudzované z pohľadu ich pravdivosti a existencie, nakoľko tieto skutočnosti už bili ustálené v prospech navrhovateľa. Názor najvyššieho súdu mal byť pre odporcu záväzný a preto mal odporca postupovať v súlade s ním a nie spochybňovať to, čo orgán vyššej sily ustálil. Navyše odporca mal zákonne posúdiť, či tieto najvyšším súdom ustálené fakty, sú dôvodom pre obavy z prenasledovania z dôvodu zastávania a sympatizovania s určitými politickými názormi.

V súvislosti s negatívnym posúdením navrhovateľovej žiadosti podľa navrhovateľa paradoxne vyznievajú aj informácie o krajine pôvodu, ktoré odporca použil v odôvodnení svojho rozhodnutia. Z ich obsahu totiž jasne vyplýva, že informácie použité odporcom sú v prospech navrhovateľa a potvrdzujú tvrdenia navrhovateľa. Navrhovateľ poukazuje na to, že sám odporca uvádza, že *„Podľa NCRI (National Council resistance of Iran - Národná rada odporu Iránu) sú všetci disidenti a oponenti považovaní za zločincov a tínedžeri a tehotné ženy, ktorí boli popravení len za to, že sympatizovali s Mudžahedínmi alebo že distribuovali letáky alebo noviny alebo považovaní za vrahov. Ako akúkoľvek inú závažnú politickú činnosť však režim takéto aktivity berie veľmi vážne a ukladá za to ťažké tresty a väzenia. Vychádzajúc zo správy o krajine pôvodu, objavili sa správy, ktoré hovoria, že vláda zadržiava niektoré osoby vo väzení celé roky na základe obvinení zo sympatizovania s protizákonnými skupinami ako je napríklad MEK.*

Navrhovateľ poukázal na to, že z jeho výpovede, ktorú od začiatku konania nemenil, je zrejmé, že vykonával protištátne aktivity (roznášanie letákov, vedenie diskusií o slobode a ideáloch, stretávanie s inými sympatizantmi strany MEK), ktoré je podľa jeho názoru možné subsumovať pod dôvod zastávania určitých politických názorov. Vzhľadom na správy o krajine pôvodu a vzhľadom na to, že zastával a stále zastáva odlišné politické názory ako iránska vláda, existuje v jeho prípade dôvod sa obávať, že by v prípade návratu do krajiny pôvodu mohol byť prenasledovaný za svoje politické názory.

III.

Stručné zhrnutie vyjadrenia odporcu k odvolaniu navrhovateľa

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

Uviedol, že po zrušení predchádzajúceho rozhodnutia o neudelení azylu (keď najvyšší súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie odporcu v časti o neudelení azylu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie) v intenciách rozsudku najvyššieho súdu sa opätovne zaoberal dôvodmi uvádzanými navrhovateľom počas doplňujúcich pohovorov a dospel k záveru, že základom nového rozhodnutia o neudelení azylu bola jeho nedôveryhodnosť v súvislosti s jeho údajnými politickými aktivitami, pričom boli posúdené aj kroky štátnych orgánov, ktoré boli voči nemu realizované počas jeho pôsobenia v Iráne. Zároveň však bola vzatá do úvahy aj jeho pasivita po príchode na územie SR, kedy nepodnikol žiadne kroky k tomu, aby požiadal o nejakú formu medzinárodnej ochrany.

Námietky uvádzané v odvolaní navrhovateľa poznačil odporca za neodôvodnené a uvádzané účelovo.

Podľa odporcu poskytnutie doplnkovej ochrany, vzhľadom na súčasnú situáciu v Iráne, zabezpečuje navrhovateľovi dostatočnú medzinárodnú ochranu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „OSP“) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 OSP, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 13. septembra 2011 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Najvyšší súd Slovenskej republiky zo spisu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis odporcu, zistil, že dňa 6.3.2007 požiadal navrhovateľ (spolu

s manželkou Z.) o udelenie azylu. Ako dôvod svojej žiadosti označil obavy o život, pretože bol prenasledovaný iránskou vládou, lebo jeho strýko bol členom politickej strany Mojahedin-e-Khalq.

IV.

Genéza prípadu navrhovateľa z pohľadu rozhodovacej činnosti odporcu a súdov SR

Z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 27.3.2007 vyplýva, že v krajine pôvodu mal problém s políciou, pretože koncom roka 2004 polícia prišla zatknúť brata jeho matky a vziať ho do väzenia, keďže bol členom strany mudžahedínov. On sa ho zastal, preto ho polícia zbila a tiež ho vzala a uväznila v Lahijan. Bol odsúdený na 1 mesiac. Na otázku, či bol členom nejakej politickej strany, hnutia alebo inej organizácie uviedol, že nebol. Na výzvu, aby uviedol všetky dôvody, pre ktoré sa rozhodol požiadať o azyl, uviedol, že v krajine pôvodu má problémy, lebo brat jej matky bol politicky aktívny v strane mudžahedínov a on mal kvôli tomu problémy s políciou a súdmi, musí sa každých 15 dní hlásiť na polícii v Lahijane. Na otázku, prečo opustil krajinu pôvodu až po 2 rokoch od problémov s políciou uviedol, že musel vyriešiť peniaze na cestu. Do krajiny pôvodu sa vrátiť nechcel, pretože sa obáva o svoj život a bojí sa polície.

Odporca rozhodnutím ČAS: MU-468/PO-Ž-2007 zo dňa 11.5.2007 neudelil navrhovateľovi azyl, neposkytol mu doplnkovú ochranu a vyslovil, že neexistuje prekážka jeho administratívneho vyhostenia.

Krajský súd v Bratislave na základe opravného prostriedku navrhovateľa rozsudkom č. k. 9Saz 113/2007-63 zo dňa 10.10.2008 podľa § 250j ods. 2 písm. c/ OSP predmetné rozhodnutie odporcu zrušil, pretože dospel k záveru, že posúdenie skutkového stavu odporcom bolo nedostačujúce pre rozhodnutie v predmetnej veci a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Odporcovi uložil prehodnotiť skutočnosť, či by v prípade návratu do krajiny pôvodu nehrozila navrhovateľovi perzekúcia a prenasledovanie z dôvodu jeho politického presvedčenia, nakoľko je sympatizantom strany mudžahedínov.

V priebehu nového konania odporca vykonal s navrhovateľom dňa 15.1.2009 doplňujúci pohovor, z ktorého vyplýva, že strýko navrhovateľa bol členom protivládnej

strany, ktorá je prenasledovaná, lebo nesúhlasí s vládnuou politikou a jej cieľmi sú ľudské práva a sloboda. Problémy navrhovateľa vznikli pri zatýkaní strýka. Navrhovateľ ďalej uviedol, že spolu s ľuďmi rovnakého zmýšľania roznášali propagačné materiály - letáky strany, ktoré sami vyrobili a jeho priateľ A. bol pre túto činnosť zadržaný a popravený.

Na otázku kedy a od koho sa dozvedel, že je naňho vydaný zatýkací rozkaz, odpovedal, že mu to oznámila jeho rodina, ktorá mu doklady poslala faxom z Iránu. Tiež uviedol, že mal zákaz opustiť krajinu, hoci mu nič nebolo dané písomne, len mu to oznámili ústne.

Na otázku, čo mu hrozí v prípade návratu do Iránu odpovedal, že mu hrozí poprava - spoločné aktivity vykonával s A., ktorého popravili a preto by popravili aj jeho.

Súčasťou administratívneho spisu sú aj tieto správy o krajine pôvodu: Správa o dodržiavaní ľudských práv v krajine - Irán vydaná Úradom pre demokraciu, ľudské práva a prácu z 11.3.2008, Profil krajiny – Irán z mája 2008, Správa Amnesty International 2008 – Irán zo dňa 28.5.2008, správy z tlače (denníky SME a Nový Čas).

Na základe takto zisteného a doplneného skutkového stavu vydal odporca dňa 6.4.2009 rozhodnutie, ktorým vyslovil, že navrhovateľovi neudeľuje azyl, no poskytne mu doplnkovú ochranu na dobu 1 roka od právoplatnosti rozhodnutia. Konštatoval, že v prípade navrhovateľa absentuje pojem prenasledovania, pretože zaistenie políciou na 1 mesiac nemožno označiť ako prenasledovanie, nakoľko v prípade konfliktu s políciou pri zatýkaní strýka išlo o konanie protiprávne, čo potvrdzuje i samotná žaloba súdu, podľa ktorej navrhovateľ konal proti zákonom Islamskej republiky Irán, vyvolával spory s orgánmi obranných vojenských síl a bol v spojení s orgánmi pôsobiacimi proti zákonnosti a poriadku štátu. Preto nemožno považovať rozhodnutie súdu o odňatí slobody na 1 mesiac za perzekúciu, ale za následok protiprávneho konania a teda aj trest za porušenie zákonov. Odporca ďalej dôvodil, že za prenasledovanie nemožno považovať ani uloženú povinnosť hlásiť sa na súde, pretože iránske štátne orgány mali dôvodné podozrenie na styk so strýkom, členom politickej strany Mojahedin-e-Khalq a vzhľadom na jej militantnosť považovali za potrebné prijať opatrenia na obmedzenie aktivít jej členov a iných osôb spájaných s touto organizáciou. Podľa odporcu nejde o akt, ktorý by navrhovateľovi bránil naďalej žiť v krajine

pôvodu a navyše navrhovateľ žil v Iráne ešte ďalšie 2 roky bez toho, aby nejakým výrazným spôsobom bola ohrozená jeho bezpečnosť, pričom v krajine zotrval aj jeho strýko – údajný člen strany mudžahedínov a to aj napriek obdobnej povinnosti hlásiť sa na súde. Odporca tak dospel k záveru, že kroky iránskych štátnych orgánov voči navrhovateľovi nejavili žiadne známky perzekúcie a nebol teda nútený krajinu pôvodu opustiť.

Krajský súd sa so záverom odporcu stotožnil a dal odporcovi za pravdu, ak tento uviedol, že ak by dôvody odchodu navrhovateľa skutočne existovali, celkom určite by ich navrhovateľ uviedol už pri vstupnom pohovore. Poukázal na nedôveryhodnosť navrhovateľa, ktorá je zrejmá aj z toho, že dôvody jeho odchodu, ktoré uviedol pri vstupnom pohovore, sa podstatne líšili od tých, ktoré uviedol v opravnom prostriedku, resp. v dopĺňujúcom pohovore.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom pod sp. zn. 1Sža 56/210 zo dňa 13.7.2010 zmenil rozsudok krajského zmenil tak, že rozhodnutie odporcu v časti o neudelení azylu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd považoval uvedený záver odporcu, na rozdiel od krajského súdu, za nepodložený a nesprávny. Najvyšší súd zdôraznil, že navrhovateľ od počiatku uvádzal tie isté dôvody, ktoré postupne len bližšie konkretizoval a to – sympatizovanie so stranou Mojahedin-e-Khalq a väznenie. Dôvody a tvrdenia navrhovateľa boli podľa názoru odvolacieho súdu od počiatku konzistentné a nebolo možné konštatovať, že osoba navrhovateľa je nedôveryhodná len na tom základe, že svoju výpoveď navrhovateľ počas konania dopĺňal a bližšie rozvádzal.

Najvyšší súd odporcovi vyčítal, že sa vo svojom rozhodnutí nezaoberal dostatočne ani otázkou objektívneho elementu pocitu strachu navrhovateľa, keď v rozhodnutí neanalyzoval situáciu v krajine pôvodu z hľadiska postoja štátnych orgánov k členom politickej strany Mojahedin-e-Khalq. V konaní nebola nijakým spôsobom vyvrátená pravdivosť tvrdenia navrhovateľa, že vykonával určitú činnosť v prospech tejto strany, tým že roznášal letáky, čím vlastne demonštroval svoje sympatie k tejto strane a rovnako nebolo vyvrátené ani tvrdenie, že navrhovateľov priateľ A., s ktorým takúto činnosť vyvíjali, bol za to aj popravený a teda, že by navrhovateľovi v prípade návratu do krajiny pôvodu mohla tiež reálne hroziť perzekúcia - a to najmä s ohľadom na situáciu v krajine pôvodu, keď z rôznych správ o krajine pôvodu vyplýva, že politickí väzni boli väznení aj

niekoľko rokov a to i len za sympatizovanie so stranou mudžahedínov, bol im odopieraný riadny proces a právne zastúpenie, za akúkoľvek politickú činnosť smerujúcu proti súčasnej vláde sú ukladané ťažké tresty, aktivisti sú zatýkaní i za distribúciu letákov, dokonca v niektorých prípadoch sú na mieste zastrelení. Podľa Národnej rady odporu Iránu - National Council resistance of Iran (NCRI) vláda voči takejto činnosti preukazuje nulovú toleranciu. Z obsahu informácií, ktoré sú založené v administratívnom spise odporcu, vyplýva ďalej to, že EÚ vyňala organizáciu Mojahedin-e-Khalq zo zoznamu teroristických organizácií, keďže táto skupina sa zriekla násilia.

Z administratívneho spisu tiež vyplynulo, že počet popráv v roku 2007 prudko vzrástol, pričom nie je možné určiť presný počet popravených. Je známe, že boli popravení aj politickí väzni – členovia strany Mojahedin-e-Khalq a tí, ktorí sú väznení, sú mučení, zle sa s nimi zaobchádza, bývajú odsúdení na smrť vo svojej neprítomnosti. Hrozba postihu za sympatizovanie s touto stranou reálne existuje, čomu svedčí aj skutočnosť, že agenti zbili alebo zatkli rodinných príslušníkov chystajúcich sa len navštíviť iránskych opozičných exilantov sídliačich v Iraku.

S ohľadom na znalosť situácie a pomerov v Iráne nebolo možné podľa Najvyššieho súdu primárne vylúčiť, že tvrdenia navrhovateľa sa nezakladajú na pravde. Z tohto pohľadu sa podľa Najvyššieho súdu javí neudržateľným záver odporcu, ktorý si osvojil aj krajský súd, že navrhovateľa nemožno považovať za prenasledovanú osobu v zmysle zákona o azyle.

V danom prípade navrhovateľ tvrdí, že je sympatizantom strany Mojahedin-e-Khalq, roznášal letáky strany spolu s ďalšími osobami, za čo bol jeho priateľ popravený a podľa názoru Najvyššieho súdu výpovede navrhovateľa ohľadne týchto okolností (pred odporcom ako aj pred krajským súdom) nie sú v rozpore s informáciami odporcu o tejto politickej strane a zaobchádzaní s jej členmi, či sympatizantmi v krajine pôvodu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rovnako nesúhlasil s názorom krajského súdu o navrhovateľovej nedôveryhodnosti. Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

navrhovateľova výpoveď po celú dobu správneho konania bola konzistentná a vnútorne bez rozporov. Podľa Najvyššieho súdu nebolo potrebné klásť taký dôraz na jeho prvé vyhlásenie počas zadržania (v marci 2007) pre účely podania vysvetlenia, pretože vo všetkých nasledujúcich výpovediach nevybočil z rámca dôvodov, pre ktoré žiadal udeliť azyl. Jeho tvrdenia sú zrozumiteľné, zhodné a bez vnútorných rozporov. Takúto argumentáciu je možné použiť len podporne za situácie, kedy by i ďalšie okolnosti svedčili o tom, že navrhovateľom tvrdené skutkové okolnosti nie sú pravdivé.

Odporca po zrušení rozhodnutia o neudelení azylu opätovne vypočul navrhovateľa, ktorý v zápisnici z pohovoru zo dňa 9.11.2010 uviedol, že príslušníci tajnej služby 8.10.1383 podľa perzského kalendára (teda si pred 6 rokmi latinského kalendára) vtrhli do strýkovho domu, ktorý bol členom politickej strany mudžahedínov. Keď počul krik, vbehol do strýkovho domu a začal sa zaujímať, čo sa deje. Potom, ako tam vošiel, príslušníci tejto jednotky napadli aj jeho a zobrali ho do väzby, kde bol asi mesiac. Počas zaistenia vyvíjali na neho nátlak, aby vypovedal o strýkových aktivitách a či bol v spojení s jeho politickými aktivitami. Nič im nepovedal, pretože žiadne aktivity so strýkom nevyvíjal. Po mesiaci ho prepustili na slobodu a musel sa hlásiť na súde 2x do mesiaca. Bolo mu tiež nariadené, aby predložil list vlastníctva domu, čo malo byť zábezpekou, že sa bude pravidelne hlásiť na súde. Asi po 3 mesiacoch mu bol list vlastníctva vrátený a v tej dobe začal svoje aktivity. Začal rozdávať a vylepovať letáky o nepriaznivej situácii v Iráne, túto aktivitu vykonával v meste asi 1,5 roka a následne sa presťahoval do Teheránu, kde pokračoval v týchto aktivitách až do odchodu z Iránu.

Presťahoval sa preto, že tieto aktivity nemohol vykonávať v Bandar Kiashar, pretože to bolo malé mestečko a on sa bál, že by štátne orgány na neho prišli. Keďže Teherán je veľké mesto, rozhodol sa tam odísť s tým, že sa chodil hlásiť pravidelne na súd v Lahijan. Na otázku prečo o týchto aktivitách nehovoril počas prvého pohovoru, odpovedal, z Iránu mal psychické problémy, a preto to zabudol povedať, tiež uviedol, že nevedel, že je to tak dôležité.

Posledné dva roky v Teheráne boli z hľadiska aktivít značne rozšírené, čoraz viac roznášali letáky, viac diskutovali s ľuďmi o režime v krajine. V poslednom období

sa dozvedel, že mnohých politicky aktívnych ľudí zaistili a popravili. V tom čase popravili politicky aktívneho človeka menom A., ktorého osobne poznal ešte pred príchodom do Teheránu. Keďže mal rodinu, začal sa obávať o svoj život, a preto sa rozhodol odísť z Iránu.

Potom ako odišiel z Iránu, dostal domov výzvu, aby sa dostavil na súd, v opačnom prípade bude stíhaný. V čase výzvy už bol mimo Iránu.

Na otázku ako dlho sa hlásil na súde, odpovedal, že počas celého pobytu v Iráne.

Na otázku odporcu čo ho viedlo k takýmto aktivitám odpovedal, že pred tým bol tiež proti režimu, avšak otvorene proti nemu nevystupoval. To, že k takýmto aktivitám pristúpil bola skutočnosť, že bol bezdôvodne napadnutý štátnymi orgánmi a zaistený.

Na otázku z čoho pramení jeho obava z možného ohrozenia vlastnej bezpečnosti v prípade zotrvania v krajine pôvodu, odpovedal, že sa bojí, že by mohol dopadnúť podobne ako jeho priateľ A..

Navrhovateľ na záver poukázal na nepriaznivú situáciu v Iráne, kde je nedemokratický režim a kde sa nemôže otvorene prezentovať vlastný názor. Keď v minulosti strýko telefonicky hovoril so známym zo zahraničia, bol odsúdený na 1,5 roka väzenia. Aj z uvedeného dôvodu sa do tejto krajiny nemôže a odmieta sa vrátiť.

V.

Argumentácia rozhodnutia odporcu

Odporca v rozhodnutí ktorým navrhovateľovi neudelil azyl uviedol, že skutočnosť, že vlastné politické aktivity uviedol až na pojednávaní pred krajským súdom a následne v doplňujúcich pohovoroch výraznou mierou spochybnili vierohodnosť jeho výpovede. Tvrdenie navrhovateľa, že cesty z krajiny pôvodu na územie SR bol vystresovaný a preto na to zabudol, je podľa odporcu nedostatočné a zavádzajúce. K tomu záveru dospel odporca na základe dodatku jeho výpovede, keď uviedol, že síce nezabudol avšak nevedel, že je to dôležité. Odporca vyjadril presvedčenie, že jeho výpoveď ohľadom vlastných politických aktivít je nedôveryhodná a účelová. O nedôveryhodnosti podľa odporcu svedčia ďalšie i keď menej významné rozpory týkajúce sa miesta kde mal byť zaistený (podľa navrhovateľa Lahijan, podľa jeho manželky Bandar Kiashar), povinnosti hlásiť sa na súde (podľa tvrdení navrhovateľa každých 15 dní, podľa kópie dokladu, ktorý predložil raz do mesiaca).

Odporca vyhodnotil na základe uvedeného osobu navrhovateľa ako nedôveryhodnú nakoľko pre uvádzanie nových závažnejších skutočností napriek tomu, že mal legálnu možnosť predniesť všetky svoje dôvody od samého začiatku konania, o čom bol riadne poučený, nebolo možné týmto dôvodom uveriť.

K písomnému dôkazu, ktorý navrhovateľ v priebehu správneho konania predložil, a to fotokópii rozsudku a oznámenie Okresného súdu Inqla Lehijan odporca uviedol, že takýto dôkaz má takmer nulovú vypovedaciu hodnotu, nakoľko ide iba o fotokópii veľmi nízkej kvality.

VI.

Právny názor najvyššieho súdu SR

Základom posúdenia vecnej správnosti rozsudku krajského súdu a v rámci toho aj zákonnosti rozhodnutia odporcu vzhľadom na uplatnené odvolacie námietky navrhovateľa, bolo posúdenie, či sa odporca a následne aj krajský súd v ďalšom konaní riadili právnym názorom súdu, ktorý bol vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sža 56/2010 zo dňa 13.7.2010 a či predmetné rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza zo správneho právneho posúdenia veci.

Základom odvolacej námietky navrhovateľa bola námietka, že odporca napriek vyslovenému právnemu názoru o dôveryhodnosti navrhovateľa v ďalšom konaní po doplňujúcom pohovore s navrhovateľom, vyhodnotil osobu navrhovateľa ako nedôveryhodnú, čo bolo základom pre neudelenie azylu navrhovateľovi.

Túto námietku vyhodnotil najvyšší súd ako dôvodnú. Z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sža 56/2010 zo dňa 13.7.2010 totiž vyplýva, že najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí výslovne uviedol, že nebolo potrebné klásť taký dôraz na jeho prvé vyhlásenie počas zadržania (v marci 2007) pre účely podania vysvetlenia, (pretože vo všetkých nasledujúcich výpovediach nevybočil z rámca dôvodov, pre ktoré žiadal udeliť azyl), dokonca vyhodnotil jeho tvrdenia za zrozumiteľné, zhodné a bez vnútorných rozporov.

Odporca vo svojom novom rozhodnutí nedôveryhodnosť navrhovateľa odvodzuje práve z výpovede navrhovateľa počas vstupného pohovoru v marci 2007, pričom zdôrazňuje, že okolnosti vlastných politických aktivít navrhovateľ neuvádzal počas vstupného pohovoru dňa 27.3.2007, ale až v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu (15.1.2009).

K uvedenému najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 1Sža 56/2010 zo dňa 13.7.2010 tiež zaujal stanovisko, keď uviedol, že dôvody a tvrdenia navrhovateľa boli podľa názoru odvolacieho súdu od počiatku konzistentné a nebolo možné konštatovať, že osoba

navrhovateľa je nedôveryhodná len na tom základe, že svoju výpoveď navrhovateľ počas konania dopĺňal a bližšie rozvádzal.

Na tomto mieste najvyšší súd považuje za dôležité zdôrazniť, že nemôže súhlasiť s vyhodnotením danej situácie zo strany krajského súdu, ktorý uviedol, že v prípade navrhovateľa, na rozdiel od možného očakávania, keď s postupom času môže dochádzať k postupu zabúdania či zovšeobecňovania, navrhovateľ naopak s pribúdajúcim časom si stále spomína na ďalšie a nové podrobnosti.

Podľa najvyššieho súdu takýto progres rozspomínania sa na ďalšie a nové podrobnosti vzhľadom na rozpoloženie žiadateľa o azyl, osobitné postavenie, v ktorom sa žiadateľ o azyl nachádza najmä pri prvých kontaktoch so štátnymi orgánmi, ktoré žiada o medzinárodnú ochranu s poukazom na prípadné prežité skúsenosti a obavy z návratu do miesta, ktorého sa obáva, nie je ničím výnimočný, naopak dá sa predpokladať.

Najvyšší súd nadalej zastáva názor, že navrhovateľ od počiatku uvádzal obavy zo strachu pred štátnymi orgánmi krajiny svojho pôvodu, dôvody, ktoré postupne len bližšie konkretizoval a to – sympatizovanie so stranou Mojahedin-e-Khalq.

Posudzovanie dôveryhodnosti žiadateľa o udelenie azylu je výsledkom celkového hodnotiaceho procesu a úvah odporcu o osobnosti žiadateľa s prihliadnutím k miere reálnosti, resp. vierohodnosti ním tvrdených dôvodov odchodu z krajiny pôvodu v konfrontácii so všeobecne známymi informáciami o krajine pôvodu. Rozhodujúcimi pre záver o nedôveryhodnosti žiadateľa nemôžu byť len niektoré nepatrné nezrovnalosti alebo

len omylom vysvetlené nejasnosti v tvrdeniach žiadateľa, ale zásadné rozpory vo výpovediach, ktoré správny orgán rozpozná.

Podľa odvolacieho súdu rozpory vo výpovediach navrhovateľa bolo možné považovať za nepatrné, dokonca zanedbateľné.

Vyhodnotenie osoby navrhovateľa za nedôveryhodnú len na základe toho, že navrhovateľ hneď pri vstupnom pohovore neuviedol všetky podrobnosti prípadu, tieto postupne konkretizoval, pričom tvrdenia navrhovateľa majú svoju vnútornú logiku, neprotirečia si a korešpondujú so situáciou v krajine pôvodu, nepovažuje odvolací súd za únosné, pretože argumentáciu o nedôveryhodnosti je možné použiť len za situácie, kedy by i ďalšie okolnosti svedčili o tom, že navrhovateľom tvrdené skutkové okolnosti nie sú pravdivé a to sa v danom prípade nepreukázalo.

Vzhľadom k tomu, že najvyšší súd sa nestotožnil s vyhodnotením osoby navrhovateľa ako nedôveryhodnej už v predchádzajúcom konaní, odporca mal na túto skutočnosť prihliadnuť a v ďalšom konaní mal následne zákonne posúdiť, či tieto navrhovateľom uvádzané fakty, sú dôvodom pre obavy z prenasledovania z dôvodu zastávania a sympatizovania s určitými politickými názormi.

Keďže odporca tak nepostupoval, dospel odvolací súd k záveru, že je potrebné napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu o neudelení azylu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné, aby sa odporca v ďalšom konaní (vzhľadom k tomu, že odporca si povinnosť doplniť dokazovanie na zistenie

postavenia strany mudžahedínov v Iráne, postojá štátnych orgánov k jej členom i sympatizantom, na ktoré ho najvyšší súd zaviazal v rozhodnutí sp. zn. 1Sža 56/2010 zo dňa 13.7.2010, splnil a tieto zistenia aj v rozhodnutí uviedol), zamerá na vyhodnotenie zistených skutočností vo svetle navrhovateľom prezentovaných obáv z možného prenasledovania z dôvodu jeho sympatizovania s Mojahedin-e-Khalq (s poukazom na *vysslovené obavy zo zatknutia pre aktivity v prospech strany mudžahedínov s poukazom na represie štátnych orgánov proti sympatizantom tejto strany alebo rodinným príslušníkom tak ako to vyplýva zo zistení odporcu*) bude potrebné vyhodnotiť tieto tvrdenia aj z pohľadu vyhodnotenia opodstatnenosti jeho strachu.

Najmä či tieto aktivity navrhovateľa, keď žiadateľa o azyl síce objektívne nie je možné považovať za príslušníka určitej politickej, náboženskej či inej vrstvy obyvateľstva v krajine pôvodu, je však nepochybné, že z určitých dôvodov je štátnymi orgánmi tejto krajiny s uvedenou vrstvou obyvateľstva spojovaný, je možné považovať za prenasledovanie v zmysle zákona o azyle.

V ďalšom konaní preto odporca posúdi, či navrhovateľom uvádzané dôvody nie sú dôvodom pre udelenie azylu pre obavy z prenasledovania z dôvodu zastávania a sympatizovania s určitými politickými názormi.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel jednomyselne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z) dospel k záveru potrebe zmeny rozsudku krajského súdu tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal odvolací súd z § 224 ods. 2 v spojení s § 250k ods. 1 OSP a v zmysle § 151 ods. 2 OSP. Úspešnému navrhovateľovi

nepriznal náhradu trov konania, pretože trovy právneho zastúpenia, ktoré si v odvolaní uplatnil, ich nevyčísľil v zákonnej lehote v súlade s § 151 ods. 1 OSP.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 13. septembra 2011

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová